

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
---	----------------------	--------------	-------------	-------------	-----------------

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ MESLEKİ GELİŞİMLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK BİR DERLEMESİ¹

Alihan BAŞLAR

MAKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
alihannbaslar@gmail.com
0000-0003-1701-134X

Funda UYSAL

MAKÜ Eğitim Fakültesi
fuysal@mehmetakif.edu.tr
0000-0001-9929-9812

A SYSTEMATIC REVIEW OF STUDIES ON IN-SERVICE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS IN THE TURKISH EDUCATION SYSTEM

ÇALIŞMA TÜRÜ: ARAŞTIRMA MAKALESİ

Özet: Bu çalışma, 2013-2023 yılları arasında Türk Eğitim Sistemi'nde öğretmenlerin hizmet içi mesleki gelişimi üzerine yapılan akademik araştırmaları sistematik olarak incelemektedir. Araştırmada, Yükseköğretim Ulusal Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanlarından 67 makale, 134 yüksek lisans tezi ve 69 doktora tezi, Kitchenham'ın (2004) yaklaşımı ve PRISMA protokol yönergeleri takip edilerek sistematik derleme metodolojisi ile analiz edilmiştir. Çalışmalar amaç, konu, metodoloji, çalışma grupları, veri toplama araçları ve sonuçlar açısından yıllara göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, hizmet içi eğitim araştırmalarının 2017-2019 yılları arasında zirve yaptığını, program geliştirme ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesinin en sık çalışılan konular olduğunu ortaya koymuştur. Durum çalışması tasarımları baskın gelmiş, öğretmenler tercih edilen katılımcılar olmuş ve anket ile görüşme birincil veri toplama yöntemleri olmuştur. Sonuçlar, hizmet içi eğitimin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağladığını ancak mevcut eğitim programlarının yetersiz kaldığını göstermiştir. Uluslararası karşılaştırmalar ve kuramsal çerçeveler temelinde, öğrenme topluluğu yaklaşımları, yeterlilik temelli modeller ve ihtiyaç odaklı çerçevelerin Türkiye'nin öğretmen hizmet içi eğitim alanında öne çıktığı belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Hizmet içi eğitim, öğretmen eğitimi, mesleki gelişim, Türk Eğitim Sistemi, sistematik derleme*

Abstract: This study systematically examines academic research on in-service professional development of teachers in Turkey's education system from 2013-2023. The research analyzed 67 articles, 134 master's theses, and 69 doctoral theses from the Higher Education National Thesis Center and Dergipark databases using systematic review methodology following Kitchenham's (2004) approach and PRISMA protocol guidelines. Studies were evaluated comparatively across purpose, subject, methodology, study groups, data collection tools, and results by year. Findings revealed that in-service training research peaked between 2017-2019, with program development and teacher opinion assessment being the most frequently studied topics. Case study designs predominated, teachers were the preferred participants, and questionnaires plus interviews were the primary data collection methods. Results indicated that while in-service training contributes to teachers' professional development, current educational programs remain inadequate. Based on international comparisons and theoretical frameworks, it has been stated that learning community approaches, competency-based models, and needs-oriented frameworks stand out in Turkey's teacher in-service training field.

Keywords: *In-service training, teacher education, professional development, Turkish Education System, systematic review*

¹ Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Funda Uysal'ın danışmanlığında Alihan Başlar tarafından yürütülen "Türk Eğitim Sisteminde Öğretmenlerin Hizmet İçi Mesleki Gelişimlerine Yönelik Çalışmaların Sistematik Bir Derlemesi" başlıklı yüksek lisans tezinin bir kısmından oluşmaktadır.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Giriş

Günümüz eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için daha kaliteli eğitim imkanları sağlanmalıdır. Bu bağlamda eğitim sürecini daha etkili hale getirmek için öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneğine sahip, değişimlere ve gelişmelere adapte olabilmeleri gerekir (Özdemir, 2002). Sürekli gelişmekte olan dünyada, ülkeyi ilerletmek ve diğer ülkelerin seviyesine ulaşmak için en önemli şey, kaliteli bir eğitim sistemi kurmak ve bu sistemi yönetebilecek öğretmenlere sahip olmaktır. Çünkü iyi öğretmenler kaliteli eğitimi sağlayabilir (Gültekin, Akay & Gültekin, 2018).

Yapılan çalışmalar (Güntekin vd., 2018; López-Martín vd., 2023; Saracaloğlu Çırakoğlu & Akay, 2016), verilen eğitimin kalitesinin artırılmasında öğretmenlerin önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Eğitimde önemli bir rol oynayan öğretmenler, bu görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için gerekli özelliklerin yanı sıra kendilerini sürekli olarak geliştirmelidir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi sadece Türkiye’de değil, dünya genelinde eğitim kalitesinin artırılmasında kritik bir faktör olarak kabul edilmektedir. Güncel OECD TALIS araştırmaları (2018), OECD ülkelerinde öğretmenlerin çoğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerine katıldığını ve bu eğitimlerin çoğunluğunun öğretim uygulamalarında olumlu etki yarattığını göstermektedir. Bu ülkelerde öğretmen eğitimine yapılan yatırımlar ve uygulanan yapılandırılmış programlar, eğitim çıktılarının kalitesini doğrudan etkilemektedir.

Eğitim ve öğretim sürecinde görev alan okul idarecileri, öğretmenler ve diğer personelin meslek öncesi aldıkları eğitimde yeterli bilgi, deneyim ve becerilere sahip olmaması, mesleğindeki başarısını etkileyen faktörlerden biridir. Bu nedenle, eğitim personeli hizmet içi eğitime ihtiyaç duyar. Hizmet içi eğitim, eksikliklerini gidermek ve değişim ve gelişmelerle ilgili olarak kendilerini geliştirmek için gereklidir (Taymaz, 1997). Düzenli hizmet içi eğitimler, öğretmenlerin günümüzdeki değişim ve gelişime ayak uydurabilmesini ve bu gelişimleri çalıştıkları kuruma aktarmalarını sağlar. Bununla birlikte, hizmet içi eğitim, öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için çok önemlidir (Uçar, 2005). Hizmet içi eğitim uygulamalarını değerlendirirken çeşitli teorik çerçeveler kullanılmaktadır. Avalos’un (2011) öğrenme topluluğu yaklaşımı, öğretmenlerin birlikte öğrenme ve gelişme süreçlerini vurgularken, Timperley ve diğerlerinin (2007) çerçevesi, etkili mesleki gelişimin öğretmenlerin gerçek ihtiyaçlarına cevap vermesi ve uzun vadeli olması

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

gerektiğini belirtmektedir. Bu teorik yaklaşımlar, hizmet içi eğitimin tasarımı ve değerlendirilmesinde önemli perspektifler sunmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere hizmet içi eğitim, kurslar ve seminerler yoluyla mesleklerinde eğitim vermektedir (Saracaloğlu vd., 2016). Bu bağlamda, MEB öğretmen eğitimine büyük önem vermektedir. 2017 yılında MEB tarafından hazırlanan Öğretmen Strateji Belgesi, öğretmenlerin hem kişisel hem de mesleki gelişimlerini sürdürmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin gelişimi için gerekli olan ihtiyaçların düzenli olarak belirlenmesi ve bir performans değerlendirme sistemi kurulması kararlaştırılmıştır. Bununla birlikte, öğretmenlerin adaylık sürecinden itibaren mesleki ve kişisel gelişimlerine yönelik daha fazla etkinlik planlanmaktadır. Bu değişiklikler göz önüne alındığında, seminer dönemlerinin öğretmenlerin profesyonel ve kişisel gelişimleri için çok önemli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, konuyla ilgili araştırmalar incelendiğinde, uygulamaların öğretmenlerin beklentilerini karşılamadığı ve amaçlanan hedefleri karşılamadığı görülmektedir (Baştürk, 2012; Boydak-Özan vd., 2014).

Bu araştırmanın genel amacı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik yapılan hizmet içi mesleki çalışmaları incelemektir. Diğer bir ifadeyle Türk Eğitim Sistemi'nde öğretmenlerin hizmet içi mesleki gelişimi kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların amaç, konu, yöntem ve sonuç bağlamında incelenmesiyle sistematik bilginin ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın problemini; "Türk Eğitim Sistemi'nde öğretmenlerin hizmet içi eğitimi kapsamında Türkiye'de 2013-2023 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan akademik çalışmaların genel eğilimi çalışma yıllarına göre nasıldır?" sorusu oluşturmuştur. Aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime yönelik akademik çalışmalarda araştırma amacının çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime yönelik akademik çalışmalarda çalışma konusunun çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime yönelik akademik çalışmalarda uygulanan araştırma yönteminin çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

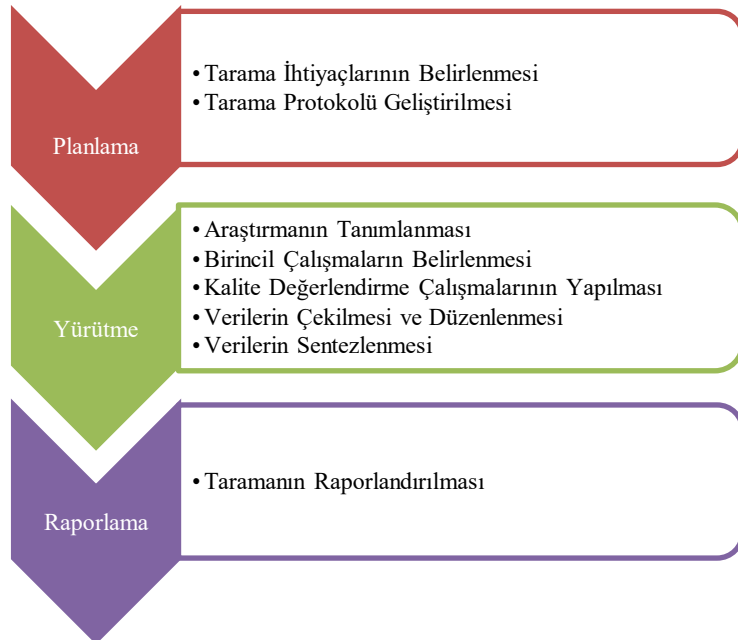
4. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimine yönelik akademik çalışmalarda yer verilen çalışma grubunun çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimine yönelik akademik çalışmalarda kullanılan veri toplama aracının çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimine yönelik akademik çalışmalarda ortaya konan sonuçların çalışma yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden sistematik tarama modelinde yürütülmüştür. Sistematik derleme, araştırma konusu ile ilgili alanyazındaki boşlukları ortaya çıkararak araştırmacının çalışmasını alanyazına eklemesine ve daha sonra yapılacak çalışmalar hakkında öngörülerde bulunmasına yardımcı olur (Hasa, 2017). Kitchenham (2004) tarafından geliştirilen sistematik derleme metodolojisinin işlem basamakları, mevcut çalışmada dikkate alınmıştır. Kullanılan metodolojiye yönelik işlem basamakları ve alt basamaklar Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1

Sistematik tarama süreci (Kitchenham, 2004)

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Şekil 1’de görüldüğü üzere, metodolojinin ilk basamağı olan planlama aşamasında araştırma soruları ve alt problemleri belirlenerek tarama protokolü geliştirilmiştir. Bu kapsamda 2013-2023 yılları arasındaki çalışmalar ile sınırlama yapılmış ve dahil etme/dışlama kriterleri oluşturulmuştur. Yürütme basamağında ise, Yükseköğretim Ulusal Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanlarında “in service training”, “teacher” ve “hizmet içi eğitim” anahtar kelimeleri kullanılarak sistematik arama gerçekleştirilmiştir. İlk taramada 680 lisansüstü çalışma ve 38 makaleye ulaşılmış, yetersiz görülmesi üzerine ikinci tarama yapılarak 117 ek makale elde edilmiştir. Belirlenen kriterlere göre kalite değerlendirme yapılarak 67 makale, 134 yüksek lisans ve 69 doktora çalışması analiz için seçilmiştir. Veri sentezi aşamasında seçilen çalışmalar yayın sınıflama formuna aktarılmış, amaç, konu, yöntem, çalışma grubu, veri toplama aracı ve sonuçlar açısından tema ve kodlara göre kategorize edilerek içerik analizi ile sentezlenmiştir. Raporlama basamağında ise bulgular frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde sunulmuş ve PRISMA protokolü ile süreç belgelenmiştir.

Araştırmanın Veri Kaynağı

Çalışma kapsamında Yükseköğretim Ulusal Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanlarında hizmet içi eğitim ile ilgili yayınlanmış 155 makale, 533 yüksek lisans tezi ve son olarak 147 doktora tezi çalışmasına erişilmiştir. Çalışma kapsamında 03.09.2023-10.11.2023 tarihleri arasında incelenen çalışmaların taranma işlemi gerçekleştirilmiştir. incelenen çalışmaların taranması 03.09.2023-10.11.2023 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Araştırma konusuna yönelik mevcut çalışmaların çeşitliliği ve konuyla ilgili çalışmaların giderek artması nedeniyle çalışma 2013–2023 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan çalışmalar ile sınırlandırılmıştır.

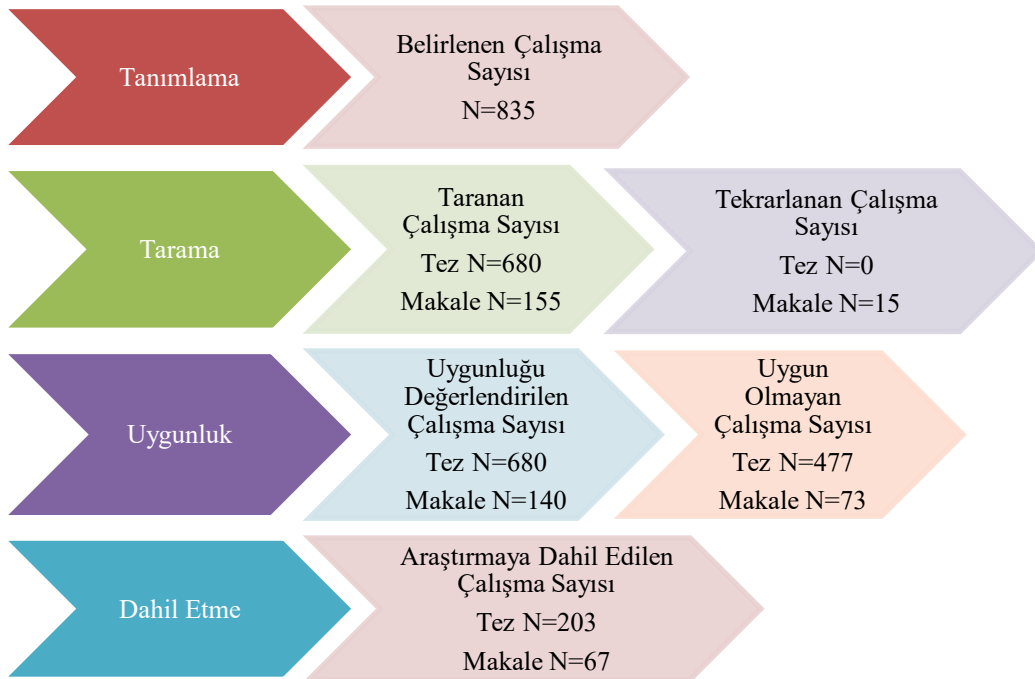
Mevcut çalışma kapsamında Yükseköğretim Ulusal Tez Merkezi veri tabanında "in service training" ve "teacher" anahtar kelimeleri kullanılarak mevcut çalışmanın konusu dahilinde 680 lisansüstü çalışmaya ulaşılmıştır. Bunun birlikte Dergipark veri tabanında aynı anahtar kelimeler kullanılarak yapılan taramada ise 38 makale çalışmasına ulaşılmıştır. İlk taramada kapsamında ulaşılan makale çalışması yeterli bulunmamasından dolayı “hizmet içi eğitim” veya “in service training” anahtar kelimeleri ile tekrar tarama gerçekleştirilmiş ve 117 makale çalışmasına ulaşılmıştır. Yapılan taramalarda ulaşılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmanın amacı, alt problemleri ve dahil etme/etmeme kriterleri dahilinde 399 yüksek lisans çalışması ve 74 doktora

çalışması araştırma konusunun dışında olduğu ve 4 doktora çalışmasına ise erişim izni bulunmadığından çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Ayrıca ilk yapılan tarama kapsamında ulaşılan ve yetersiz bulunmasından dolayı ikinci kez tarama yapılan makale çalışmalarına yönelik elde edilen 155 makale çalışma içerisinde 70 çalışma araştırma konusunun dışında olması, 15 çalışmanın yapılan iki tarama işleminde de tekrarlanması ve 3 çalışmaya ise erişilemediğinden dolayı 88 makale çalışması çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak 67 makale, 134 yüksek lisans ve 69 doktora çalışması mevcut çalışmanın veri kaynağını oluşturmuştur. Çalışmanın veri kaynaklarının daha iyi anlaşılması için PRISMA (Sistemik İncelemeler ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Ögeleri) akış şeması hazırlanmıştır. PRISMA protokolü, sistemik derleme çalışmalarının tarama sürecinde belirli standartlar dahilinde elde edilen verilerin sayısal sonuçlarını açık bir şekilde sunar (Moher, Liberati, Tetzlaff ve Altman, 2009).

Hazırlanmış olan akış şeması Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2

PRISMA Protokolü akış şeması (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman &Prisma Group, 2009)

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Veri Toplama Aracı

Mevcut çalışmada verilerin gruplandırılması ve derinlemesine analiz edilebilmesi adına yayın sınıflama formu kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda yayın sınıflama formunun uygunluğunun doğrulanması için uzman görüşü alınmıştır. İlgili formda taranan çalışmalara yönelik çalışmanın kodu, türü, adı, yazarı, yılı, amaç, konu, yöntem, nicel araştırma modeli, nitel araştırma modeli, çalışma grubu, nicel veri toplama araçları, nitel veri toplama araçları, sonuç yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerini analiz etmek için betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yönteminin amacı, elde edilen verileri destekleyen fikirlere ulaşmaktır. Bu yöntem, benzer verileri belirli temalar altında düzenleyerek okuyucuları anlamalarına yardımcı olur (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Mevcut çalışmanın konusu ve alt problemleri göz önüne alınarak veri kaynakları belirlenmiştir. Daha sonra, bu verilerin şeffaf ve sistematik bir şekilde incelenebilmesi için uzman görüşleri alınarak çalışma tablosuna aktarılmıştır. Veriler daha sonra kapsamlı bir şekilde incelendikten sonra temalar ve kodlar oluşturularak kategorilere ayrılmıştır. Elde edilen sonuçlar, frekans (f) ve yüzde (%) değerleriyle tablolar halinde gösterildi ve çıkarılan sonuçlar yorumlanarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Çalışma konusunun geçerliliği kapsamında, elde edilen kaynakların raporlanması ve elde edilen sonuçların nasıl elde edildiği önemlidir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Nitel araştırmaların geçerliliği, toplanan verilerin nasıl toplandığına ve bu verilerden elde edilen sonuçların nasıl rapor edileceğine bağlıdır (Maxwell, 1992). Çalışmanın güvenilirliği, geçerliliğinin sağlanmasından daha önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu durumda, çalışmanın doğruluğunu garanti etmek için verilerin toplanması ve raporlanması süreci açık, şeffaf ve tarafsız olarak anlatılmıştır. Bu durumda güvenirliliğin sağlanması için çalışma protokolünün açıkça açıklanması gerekmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2008).

Çalışma kapsamında, tüm bu unsurları göz önüne alınarak çalışmanın nasıl yürütüldüğü hakkında ayrıntılı bilgi vermeye çalışmıştır. Çalışmanın temelini oluşturan veriler, sürecin başlarında oluşturulan bir Excel dosyasına kaydedilmiştir. Alan uzmanının görüşleri doğrultusunda dosya oluşturuldu ve çalışmanın tema ve kodları yine alan uzmanının görüşleri doğrultusunda oluşturuldu. Çalışmanın kodları ve temaları alan uzmanı tarafından kontrol edilmiştir. Bu, çalışmanın geçerliliğini garanti etmek için yapılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar; amaç, konu, yöntem, çalışma grubu, veri toplama aracı ve sonuçlar açısından yıllara göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve bu bölümde sırasıyla açıklanmıştır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik yapılan akademik çalışmaların amaçlarına ve yıllarına göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Akademik Çalışmaların Çalışma Amaçları ve Yıllarına Göre Dağılımı

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Toplam
Amaçlara Yönelik Tema ve Kodlar		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Görüşlerin Belirlenmesi	Akademisyen	-	-	-	-	-	-	2	0,7	2	0,7	-	4
	Akademisyen ve Öğretmen	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	1
	Öğretmen	2	0,7	6	2,2	8	3,0	6	2,2	13	4,8	15	5,6
	Öğretmen ve Yönetici	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	1
Öğretmenlerin Çeşitli Düzeylerinin Belirlenmesi	Algılarının Belirlenmesi	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	1	0,4	3
	Yeterliliklerinin Belirlenmesi	1	0,4	1	0,4	-	1	0,4	1	0,4	2	0,7	6
	Tutumlarının Belirlenmesi	-	-	-	-	-	-	1	0,4	1	0,4	-	4
Program Geliştirme	İhtiyaç Analizinin Yapılması	2	0,7	1	0,4	5	1,9	6	2,2	3	1,1	6	2,2
		5	1,9	8	3,0	9	3,3	4	1,5	1	0,4	50	18,5

Sürecinin İncelenmesi	Hizmet İçi Eğitim Programının Değerlendirilmesi	1	0,4	1	0,4	3	1,1	1	0,4	5	1,9	2	0,7	3	1,1	2	0,7	3	1,1	6	2,2	4	1,5	31	11,5
	Hizmet İçi Eğitim Programının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi	6	2,2	5	1,9	3	1,1	4	1,5	10	3,7	8	3,0	12	4,4	4	1,5	6	2,2	2	0,7	-	-	60	22,2
Toplam		12	4,4	16	5,9	19	7,0	18	6,7	33	12,2	32	11,9	43	15,9	22	8,1	31	11,5	32	11,9	12	4,4	270	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışmalar amaçlarına göre tema ve kodlara ayrılarak yıllara göre incelenmiştir. Tema ve kodlar aracılığıyla yıl değişkenine göre incelendiğinde, program geliştirme sürecinin incelenmesinin en yaygın araştırma amacı olduğu (f=141, görüşlerin belirlenmesi için yapılan çalışmaların (f=107) ise bunu takip ettiği görülmektedir. Ek olarak, en az çalışmanın (f=22) öğretmenlerin çeşitli düzeylerini belirlemek için yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, görüşlerin belirlenmesi amacıyla yapılan en fazla çalışma (f=21) 2019 yılında yapılmıştır. Bunu, 2018 (f=15) yılında yapılan çalışmalar ve 2017 ile 2022 yıllarında yapılmış çalışmalar (f=13) takip etmiştir. 2013 yılında ise en az çalışmanın (f=2) yapıldığı görülmektedir.

Öğretmenlerin çeşitli düzeylerinin belirlenmesine yönelik çok az araştırma yapılmıştır. 2022 yılında, bu amaç doğrultusunda en fazla çalışma (f=7) gerçekleştirilmiştir. Bunu 2020 yılında yapılan (f=3) çalışmalar bunu takip etmiştir. Bununla birlikte, 2015 yılında (n=0) hiçbir çalışma yapılmadığı görülmektedir.

Program geliştirme sürecinin incelenmesine yönelik araştırmalara bakıldığında, konuya yönelik en fazla çalışmanın (f=141) yapıldığı görülmektedir. Bu amaç doğrultusunda en yüksek sayıda çalışma 2019 yılında (f=20) yapılmıştır. 2017 ve 2021 yıllarında eşit sayıda çalışmalar (f=18) ve 2018 yılında yapılan çalışmalar (f=16) bunu takip etmektedir. En az çalışma (f=5) 2023 yılında yapılmıştır. Bununla birlikte, yıl değişkeni göz önüne alındığında, araştırmaların homojen bir dağılım göstermediği, aksine 2017 yılında bir artış olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik yapılan akademik çalışmaların konularına ve yıllarına göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Akademik Çalışmaların Konu ve Yıllarına Göre Dağılımı

Yıllar	Diğer		Eğitim Türü		Öğretim Modeli / Strateji / Yöntemi		STEM		Teknoloji		Genel		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2013	2	0,7	-	-	4	1,5	-	-	-	-	6	2,2	12	4,4
2014	-	-	1	0,4	-	-	-	-	5	1,9	10	3,7	16	5,9
2015	-	-	4	1,5	3	1,1	-	-	1	0,4	11	4,1	19	7,0
2016	2	0,7	2	0,7	3	1,1	-	-	5	1,9	6	2,2	18	6,7
2017	1	0,4	1	0,4	4	1,5	-	-	6	2,2	21	7,8	33	12,2
2018	3	1,1	1	0,4	4	1,5	-	-	5	1,9	19	7,0	32	11,9
2019	-	-	2	0,7	3	1,1	8	3,0	4	1,5	26	9,6	43	15,9
2020	2	0,7	3	1,1	1	0,4	1	0,4	4	1,5	11	4,1	22	8,1
2021	4	1,5	4	1,5	1	0,4	1	0,4	5	1,9	16	5,9	31	11,5
2022	4	1,5	8	3,0	6	2,2	-	-	2	0,7	12	4,4	32	11,9
2023	1	0,4	1	0,4	3	1,1	-	-	3	1,1	4	1,5	12	4,4
Toplam	19	7,0	27	10,0	32	11,9	10	3,7	40	14,8	142	52,6	270	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere incelenen çalışmaların konuları tema ve kodlara ayrılarak yıllara göre incelendiğinde, belirli bir alan dahiline diğer konulara yönelik 2021 ve 2022 yılında en fazla çalışmanın (f=4) gerçekleştirildiği, bunu 2018 yılı yapılmış olan çalışmaların (f=3) takip ettiği görülmektedir. 2018 yılında eğitim türü konusuna yönelik en fazla çalışmanın (f=8) yapıldığı görülmekte olup ve yapılan çalışmaların bu yılda yoğunlaştığı görülmektedir. Bunu,2015 ve 2021 yıllarında yapılan çalışmalar (f=4) izlemektedir. Ek olarak, 2013 yılında (f=0) hiçbir çalışma olmadığı göze çarpmaktadır.

Öğretim model, strateji ve yöntemi konularına yönelik en fazla çalışmanın 2022 yılında (f=6) yapılmış olduğu görülmektedir. Diğer yıllara bakıldığında 2013, 2017 ve 2018 yıllarında dörder çalışmanın (%1,5) ve 2015, 2016, 2019 ve 2013 yıllarında ise üçer çalışmanın (%1,1) yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer yıllara kıyasla daha düşük çalışmanın (f=1) yapıldığı 2020 ve 2021 yılları ile hiç çalışma yapılmamış olan 2014 yılı dikkat çekmektedir

STEM konusuna yönelik çalışmaların oldukça az olduğu (f=10) görülmektedir. Buna ek olarak konuya ilişkin çalışmaların 2019 yılında yoğun olarak (f=8) ele alındığı, 2020 ve 2021 yıllarında ise kalan iki (%0,7) çalışmanın yapılmış olduğu görülmektedir. Diğer yıllarda ise konuya ilişkin hiç çalışma olmadığı göze çarpmaktadır.

Diğer konulara kıyasla, belirli bir alana yönelik en fazla çalışmanın (f=40) yapıldığı teknoloji konusunda daha dengeli bir çalışma sayısı olduğu görülmektedir. 2017 yılında en fazla (f=6) araştırmanın konuyla ilgili olduğu görülmektedir. 2014, 2016, 2018 ve 2021 yıllarında beşer (%1,9) çalışma yapılmıştır. Bununla birlikte, 2013 yılında konuyla ilgili hiçbir araştırma yapılmamıştır.

Genel konulara yönelik belirli bir alan kapsamında olmayan çalışmaların yoğunlukta olduğu (f=142) görülmekle birlikte, 2019 yılında en fazla çalışmanın (f=26) yapıldığı görüldü. 2017 yılında yapılan (f=21) ve 2018 yılında yapılan (f=19) çalışmalar bu bulguları takip etmektedir. Ek olarak, 2023 yılında en düşük çalışmanın (f=4) yapılmış olduğu dikkat çekmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik akademik çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerini nicel, nitel ve karma araştırma yöntemleri ve desenlerine göre gruplandırılmış, yıllarına göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Akademik Çalışmalarda Uygulanan Araştırma Yöntemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Nicel				Nitel				Karma				Toplam					
	Tarama Deseni		Deneysel Desen		Nitel Desen		Durum Çalışması		Eylem Araştırması		Karma Desen			Sıralı Desen		Eşzamanlı Desen		
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%		f	%	f	%	
2013	3	1,1	4	1,5	1	0,4	1	0,4	-	-	3	1,1	-	-	-	-	12	4,4
2014	5	1,9	1	0,4	1	0,4	3	1,1	-	-	5	1,9	1	0,4	-	-	16	5,9
2015	5	1,9	1	0,4	3	1,1	4	1,5	1	0,4	3	1,1	1	0,4	1	0,4	19	7,0
2016	2	0,7	3	1,1	1	0,4	4	1,5	3	1,1	3	1,1	2	0,7	-	-	18	6,7
2017	5	1,9	1	0,4	4	1,5	5	1,9	3	1,1	8	3,0	4	1,5	3	1,1	33	12,2
2018	10	3,7	-	-	3	1,1	8	3,0	2	0,7	-	-	5	1,9	4	1,5	32	11,9
2019	4	1,5	1	0,4	7	2,6	13	4,8	4	1,5	3	1,1	9	3,3	2	0,7	43	15,9
2020	4	1,5	2	0,7	-	-	4	1,5	1	0,4	3	1,1	7	2,6	1	0,4	22	8,1
2021	6	2,2	-	-	3	1,1	5	1,9	4	1,5	6	2,2	3	1,1	4	1,5	31	11,5
2022	6	2,2	1	0,4	4	1,5	9	3,3	4	1,5	4	1,5	3	1,1	1	0,4	32	11,9
2023	1	0,4	-	-	1	0,4	6	2,2	1	0,4	2	0,7	1	0,4	-	-	12	4,4
Toplam	51	18,9	14	5,2	28	10,4	62	23,0	23	8,5	40	14,8	36	13,3	16	5,9	270	100

Tablo 3'te görüldüğü üzere incelenen çalışmalarda uygulanan araştırma yöntemleri yıllara göre incelenmiştir. Tablodaki veriler gruplanarak uygulanan desenlerle karşılaştırıldığında, nicel araştırma yöntemleri uygulanan çalışmaların (f=65) içerisinde tarama deseninin (f=51) çoğunlukta kullanıldığı, en fazla çalışmanın ise (f=10) 2018 yılında gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunu, 2021 ve 2022 yıllarında yapılan altışar çalışma (%2,2) ve 2014, 2015 ve 2017 yıllarında yapılan beşer çalışma (%1,9) takip etmektedir. Bununla birlikte 2023 yılında sadece tek çalışma (%0,4)

yapılmış olması da göze çarpmaktadır. Deneysel desenin uygulandığı çalışmalara (f=14) bakıldığında, 2013 yılında en fazla çalışma yapıldığı (f=4) görülmekte, ayrıca 2018, 2021 ve 2023 yıllarında hiç çalışma yapılmamış olması dikkat çekmektedir.

Nitel araştırma yöntemleriyle yapılan çalışmalar (f=113) incelendiğinde, 2019 yılında yapılan 13 (%4,8) çalışma ile en fazla tercih edilen desen olan durum çalışmasıyla yapılan çalışmalar olarak öne çıkmaktadır. 2022 yılında yapılan dokuz çalışma (%3,3) ve 2018 yılında yapılan sekiz çalışma (%3,0) bunu takip etmektedir. Nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiş olan çalışmalar arasında en az tercih edilen eylem araştırması deseniyle gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında (f=23) dörder çalışma (%1,5) ile 2019, 2021 ve 2022 yılları öne çıkarken, hiç çalışma yapılmamış olan 2013 ve 2014 yılları ise göze çarpmaktadır. Bununla birlikte 2019 yılındaki çalışmalar ile nitel araştırma deseninin kullanıldığı çalışmalar (f=28) arasında yedi (%2,6) çalışma ön plana çıkarken, 2020 yılında uygulanan desene yönelik hiçbir çalışma bulunmamaktadır.

Tablo incelendiğinde, 2019 yılında (f=9) ve 2020 yılında (f=7) yapılan çalışmalar, karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmalarda (f=92) içerisinde sıralı araştırma deseninin kullanıldığı çalışmalar (f=36) olarak öne çıkmaktadır. 2013 yılında yapılan hiçbir çalışma bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca 2018 ve 2021 yılları, incelenen çalışmalar arasında deneysel desenden sonra en az tercih edilen (f=16) eşzamanlı desene gerçekleştirilen dörder çalışmanın yapıldığı yıllardır. 2017 yılında yapılan sekiz çalışma (%3,0), karma araştırma yöntemleri arasında en çok tercih edilen karma deseni kullanan çalışmalar (f=40) olarak öne çıkmaktadır. Bunu 2021 yılında altı (%2,2) ve 2014 yılında beş (%1,9) çalışmalar takip etmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik yapılan akademik çalışmaların gruplarına ve yıllarına göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Akademik Çalışmaların Çalışma Grubu ve Yıllara Göre Dağılımı

Çalışma Grupları	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Akademisyen	-	-	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4	4	1,5	2	0,7	1	0,4	1	0,4	1	0,4	14	5,2
Akademisyenler Öğretmen	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4	2	0,7	-	-	-	-	-	-	1	0,4	6	2,2

görülmektedir. Bununla birlikte tabloda dikkat çeken bir diğer nokta, 2014 ve 2023 yıllarında (f=0) hiç çalışma yapılmamış olmasıdır. Tüm çalışmalar içerisinde en az (f=11) çalışmanın yapılmış olduğu yönetici grubu incelendiğinde ise, en fazla çalışmanın (f=3) 2021 yılında yapıldığı görülmektedir. Bunu 2018 ve 2019 yıllarında yapılmış olan ikişer çalışma (%0,7) takip etmektedir.

Öğretmenlerin akademik çalışmalarında tek veya birden fazla veri toplama aracı kullanılmış olmasına göre dağılımları çalışma yıllarına göre Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Akademik Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Aracı ve Yıllara Göre Dağılımı

Çalışma Grupları	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anket	5	1,9	6	2,2	4	1,5	6	2,2	6	2,2	11	4,1	5	1,9	6	2,2	6	2,2	7	2,6	1	0,4	63	23,3
Görüşme	1	0,4	-	-	3	1,1	2	0,7	5	1,9	8	3,0	11	4,1	3	1,1	8	3,0	8	3,0	7	2,6	56	20,7
Bir Gözlem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4
Test	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	3	1,1
Diğer	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	2	0,7	-	-	-	-	1	0,4	-	-	4	1,5
Anket / Görüşme	1	0,4	4	1,5	3	1,1	2	0,7	8	3,0	7	2,6	9	3,3	6	2,2	7	2,6	9	3,3	3	1,1	59	21,9
Anket / Test	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1,1
Anket / Diğer	-	-	-	-	1	0,4	-	-	2	0,7	-	-	-	-	1	0,4	2	0,7	-	-	-	-	6	2,2
İki Görüşme / Gözlem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,7	-	-	1	0,4	2	0,7	-	-	5	1,9
Görüşme / Test	-	-	-	-	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	-	-	2	0,7	-	-	-	-	4	1,5
Görüşme / Diğer	-	-	-	-	1	0,4	1	0,4	2	0,7	-	-	2	0,7	2	0,7	-	-	-	-	-	-	8	3,0
Gözlem / Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4
Anket / Görüşme / Gözlem	1	0,4	-	-	2	0,7	3	1,1	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4	9	3,3
Anket / Görüşme / Diğer	2	0,7	1	0,4	2	0,7	-	-	1	0,4	-	-	5	1,9	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	13	4,8
Üç Anket / Gözlem / Diğer	-	-	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,7
Anket / Test / Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4
Görüşme / Gözlem / Test	-	-	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,7
Görüşme / Gözlem / Diğer	-	-	2	0,7	-	-	1	0,4	1	0,4	3	1,1	3	1,1	-	-	1	0,4	2	0,7	-	-	13	4,8
Dört Anket / Görüşme / Gözlem / Diğer	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	4	1,5	2	0,7	2	0,7	2	0,7	2	0,7	1	0,4	-	-	15	5,6

Anket /Görüşme / Test / Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4
Beş Anket /Görüşme / Gözlem / Test / Diğer	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4
Toplam	12	4,4	16	5,9	19	7,0	18	6,7	33	12,2	32	11,9	43	15,9	22	8,1	31	11,5	32	11,9	12	4,4	270	100			

Tablo 5'te görüldüğü üzere çalışmalar, kullanılan veri toplama araçlarına göre gruplandırılarak yıllara göre incelenmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde, çalışmaların yoğun olarak tek veri toplama aracı (f=127) ve iki veri toplama aracı (f=80) ile yapılan çalışmalar oldukları ve 2017 yılından itibaren bu alandaki çalışmaların artmaya başladığı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, tek veri toplama aracıyla yapılan çalışmalar yıl değişkenine göre ayrı ayrı incelendiğinde, 2018 yılında 19 çalışma (%7,0) yapılmıştır. Daha sonra 18 çalışma (%6,7) 2019 ve 2022 yıllarında yapılmıştır. Yıllara göre en düşük çalışma ise (f=7), 2013 ve 2014 yıllarında yapılmıştır. Tek veri toplama aracı kullanılarak yapılan çalışmalara bakıldığında, yoğunluğun burada toplandığı ve geçmişten günümüze artış eğiliminde olduğu söylenebilir.

İki veri toplama aracı kullanılan çalışmalara bakıldığında, 2017 ve 2023 yılları arasında (f=71) tek veri toplanan çalışmalara benzer bir artışın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2013 yılında yapılan tek çalışmanın yapılmış olması dikkat çekmektedir. Üç veri toplama aracı kullanılarak gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında (f=40) çalışmaların her birinin (f=40) yıllara daha dengeli bir şekilde dağılım gösterdiği görülmektedir. Tabloya göre, en fazla sekiz (%3,0) çalışma 2019 yılında yapılmış ve altı (%2,2) çalışma 2015, beşer (%1,9) çalışma ise 2016 ve 2017 yıllarında yapılmıştır.

Diğer çalışmalar göz önüne alındığında, dört ve beş veri toplama aracının birlikte kullanıldığı çalışmalar daha düşük (f=17) kalmaktadır. Bununla birlikte, 2017 yılında dört veri toplama aracı kullanan çalışmalar (f=4) ön plana çıkarken, 2021 yılında üç çalışma (f=1,1) bunu takip etmektedir. Ek olarak, 2014 yılında yapılan tek çalışmanın %0,4'ü beş veri toplama aracı kullanmıştır. Çalışmaların çoğu tek ve iki veri toplama aracı kullanılarak yapıldığından, yıl değişkeni ele alındığında dört ve beş veri toplama aracı kullanılarak yapılan çalışmaların oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik yapılan akademik çalışmalarda ortaya konan çalışma sonuçlar ve çalışma yılı değişkenine göre dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Akademik Ortaya Konan Sonuçların Yıllara Göre Dağılımı

Sonuca Yönelik Temalar	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Duyuşsal Etki	Olumlu	-	-	2	0,7	-	-	-	-	2	0,7	-	-	1	0,4	2	0,7	3	1,1	4	1,5	2	0,7	16	5,9
	Olumsuz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,7
Eğitimin Karşılaştırması	Olumlu	1	0,4	1	0,4	2	0,7	4	1,5	3	1,1	2	0,7	5	1,9	2	0,7	3	1,1	5	1,9	2	0,7	30	11,1
	Olumsuz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	4	1,5
Eğitimin Niteliği	Olumlu	1	0,4	1	0,4	2	0,7	-	-	6	2,2	1	0,4	3	1,1	3	1,1	2	0,7	3	1,1	1	0,4	23	8,5
	Olumsuz	1	0,4	-	-	-	-	3	1,1	1	0,4	4	1,5	5	1,9	-	-	1	0,4	-	-	2	0,7	17	6,3
	Nötr	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,7
Eğitimin Uygulanabilirliği	Olumlu	-	-	1	0,4	4	1,5	-	-	1	0,4	2	0,7	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	-	-	10	3,7
	Olumsuz	-	-	2	0,7	-	-	2	0,7	3	1,1	3	1,1	3	1,1	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4	15	5,6
	Nötr	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4
Eğitimin Yeterliliği	Olumsuz	4	1,5	4	1,5	9	3,3	2	0,7	8	3,0	9	3,3	14	5,2	8	3,0	12	4,4	6	2,2	1	0,4	77	28,5
	Olumlu	3	1,1	2	0,7	1	0,4	6	2,2	6	2,2	6	2,2	7	2,6	3	1,1	7	2,6	9	3,3	3	1,1	53	19,6
	Olumsuz	1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,4	-	-	2	0,7
Genel Görüş	Olumsuz	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4	2	0,7	1	0,4	-	-	-	-	-	-	2	0,7	-	-	7	2,6
	Nötr	-	-	1	0,4	-	-	1	0,4	2	0,7	1	0,4	-	-	-	-	-	-	2	0,7	-	-	7	2,6
Program Geliştirme	Olumlu	-	-	1	0,4	1	0,4	-	-	1	0,4	1	0,4	3	1,1	2	0,7	1	0,4	1	0,4	-	-	11	4,1
Toplam		12	4,4	16	5,9	19	7,0	18	6,7	33	12,2	32	11,9	43	15,9	22	8,1	31	11,5	32	11,9	12	4,4	270	100

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Tablo 6’da görüldüğü üzere incelenen çalışmalar içerisinde olumlu sonuçlar elde edilen çalışmalar (f=22), en fazla 2022 yılında yapılmış; bunu 2017 ve 2019 yıllarında yapılmış olan 19’ar (%7,0) çalışma takip etmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde, olumlu sonuçların elde edildiği çalışmalar (f=143) içerisinde en fazla çalışmanın 2022 yılında yapıldığı (f=22), sonuçların genel görüşe (f=9) dayalı olduğu görülmektedir. 2017 ve 2019 yıllarında yapılan çalışmalardan 19’ar (%13,3) ve 2017 yılında yapılan çalışmalardan altışar (%2,2) çalışmanın eğitimin kalitesi ve genel görüşe dayandığı görülmektedir. 2019 yılında yapılan çalışmalarda da benzer şekilde genel görüşe (f=7) dayalı çalışmalar ön plana çıkmakla birlikte, çoğunluğu eğitimin karşılaştırılmasına (f=5) yönelik görüşlerin oluşturduğu görülmektedir. Ek olarak, 2013 yılında en az (f=5) olumlu sonuçlanan çalışmalar yapılmış olsa da, en son yıl olan 2023 yılında da en az (f=8) olumlu sonuçlanan çalışma sayısına ulaşılmıştır.

Olumsuz sonuçlar veren çalışmalara (f=117) bakıldığında, 2019 yılında en fazla olumsuz sonuçlar veren çalışmanın (f=24) olduğu görülmektedir. Sonuca ilişkin tema kapsamında ise eğitim yeterliliğine yönelik (f=14) olumsuz bir bakış açısı görülmüştür. 2018 yılında (f=17) ve 2021 yılında (f=14) yapılan çalışmalar, olumsuz sonuçlara ulaşılan çalışmaların çoğunlukta olduğu diğer yıllar olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, Türk Eğitim Sistemi’nde öğretmenlerin hizmet içi mesleki gelişimlerine yönelik 2013-2023 yılları arasında yapılan çalışmalara ilişkin bulgular, ilgili literatür ışığında tartışılmıştır. Çalışma amaçları, konuları, yöntemleri, çalışma grupları, veri toplama araçları ve sonuçlarının yıllara göre dağılımı değerlendirilmiş, ulusal ve uluslararası bağlamda yorumlanmıştır. Bulgulardan elde edilen eğilimler ve desenler, öğretmen mesleki gelişimine ilişkin teorik çerçeveler ile ilişkilendirilerek tartışılmış ve eğitim politikası ve uygulaması için çıkarımlar sunulmuştur.

Çalışma amaçlarının yıllara göre dağılımına ilişkin bulgulara bakıldığında, 2017 ve 2019 yılları arasında hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yoğun olarak çalışmalar yürütülmüştür. Şahin ve Akıncı (2020) ve Özer (2020) tarafından belirtildiği gibi, 2018 yılında hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu burada etkili temel unsur olabilir. Özer’in (2020)

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

vurguladığı gibi, 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında öğretmen eğitimlerindeki paradigma değişimi, yetkinlik temelli, ihtiyaç odaklı ve okul merkezli bir model üzerine inşa edilmiştir. Bu yaklaşım değişikliği, 2019 yılı sonrası araştırma eğilimlerindeki değişimle paralellik göstermektedir.

Yine aynı şekilde, hizmet içi eğitimle ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek için 2019 yılında en fazla araştırma yapılmıştır. Bu durumda, açıklanan eğitim vizyonundaki değişikliklerle ilgili olarak öğretmenlerin hizmet içi eğitimle ilgili görüşlerine başvurmanın faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ek olarak, 2019 yılından itibaren hizmet içi eğitim programlarının oluşturulması ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar azalmıştır. Bu azalma, Avalos'un (2011) önerdiği "öğrenme topluluğu" yaklaşımına doğru bir eğilim olarak yorumlanabilir. Öğrenme topluluğu perspektifine göre, öğretmenlerin mesleki gelişimleri sosyal etkileşim içinde daha etkili gerçekleşmektedir ve bu nedenle programların oluşturulmasından ziyade mevcut uygulamaların değerlendirilmesine ve iyileştirilmesine ağırlık verilmesi önem kazanmıştır (Vescio, Ross & Adams, 2008; Stoll, Bolam, McMahon, Wallace & Thomas, 2006). Bu yaklaşım, öğretmenlerin birlikte öğrenme ve mesleki gelişim süreçlerinde işbirliğinin önemini vurgulayan son dönem araştırmaları tarafından da desteklenmektedir (DuFour & Eaker, 2017; Hord & Sommers, 2008).

Bununla birlikte, hizmet içi eğitimle ilgili öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için yoğun çalışmaların devam ettiği görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında dikkat çeken iki önemli nokta daha bulunmaktadır. Bunlardan ilki, çalışma amaçlarına göre en fazla üzerinde çalışılan programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesine yönelik 2023 yılında hiçbir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Diğer önemli bir nokta ise, 2019 yılından itibaren program geliştirme çalışmalarının azaldığı ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için yapılan çalışmaların yerini aldığıdır. Bu bulgu, Timperley ve diğerlerinin (2007) önerdiği etkili mesleki gelişim çerçevesiyle uyumludur. Bu çerçeveye göre, etkili hizmet içi eğitim programları öğretmenlerin gerçek ihtiyaçlarına cevap vermelidir.

Araştırma konularının yıllara göre dağılımı incelendiğinde, genel konulara yönelik çalışmaların son yıllarda düşüş eğilimi göstermesiyle birlikte, 2017 yılında genel konulara yönelik çalışmalar önemli ölçüde artmıştır. 2019 yılı, genel konulara yönelik hizmet içi eğitimlerin en yaygın olarak gerçekleştirildiği yıl olmuştur. Hizmet içi eğitimler, hem yüz yüze hem de uzaktan olarak gerçekleştirilmektedir. Uzaktan eğitimin yaygınlaştırılması sağlamaktır (MEB, 2005). Bu

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

bağlamda, COVID-19 salgını nedeniyle birçok eğitimi uzaktan almış ve hizmet içi eğitimleri EBA aracılığıyla yürütmüştür (MEB, 2021). 2017 sonrası hizmet içi eğitimlerde diğer yıllara göre artış olmasının bundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Flores ve Swennen'in (2020) uluslararası karşılaştırmalı çalışması, COVID-19 sırasında farklı ülkelerdeki öğretmen eğitimi uygulamalarının farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Türkiye'nin uzaktan eğitime geçişteki uygulamaları, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında dijital platformların etkin kullanımı açısından dikkat çekmiştir.

Genel konular dışında en çok çalışılan teknoloji konularına ilişkin çalışmaların yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2013 yılında hiç çalışma yapılmamış olması dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, konuyla ilgili araştırmaların diğer yıllarda eşit bir şekilde dağıldığı söylenebilir. 2017 yılında, genel konulara benzer biçimde, konuya yönelik en fazla araştırma yapıldığı görülmüştür. Bir diğer önemli nokta öğretim, strateji, model ve yöntemlerle ilgili 2014 yılı en az çalışma yapılan yıl olmasına rağmen, 2022 yılında bu konuyla ilgili en fazla çalışma yapılmıştır. Eğitim alanında yaşanan değişikliklerle birlikte, bilginin aktarılmasına yönelik geleneksel eğitim yaklaşımlarının güncelliğini yitirmesiyle, eğitim programları öğrenci merkezli yaklaşımları beraberinde getirmektedir (Orkun ve Bayırlı, 2019). Bu nedenle, öğretim yöntemlerine ve stratejilerine ilişkin araştırmaların artmış olabileceği düşünülebilir. Darling-Hammond ve Lieberman'ın (2012) uluslararası perspektif sunan çalışmasında belirtildiği gibi, yüksek performanslı eğitim sistemlerinde (Finlandiya, Singapur, Kanada gibi) öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine sürekli ve sistematik yaklaşımlar benimsenmiştir. Bu yaklaşımda, öğretim stratejileri ve modelleri merkezi bir rol oynamaktadır.

Çalışmalarda kullanılan yöntemlerin yıllara göre dağılımında ise, durum çalışması deseni olarak bilinen nitel araştırma yönteminin, 2019 yılında oldukça fazla tercih edildiği görülmektedir. Bununla birlikte 2013 yılı haricinde, 2018 ve 2022 yıllarında da oldukça fazla tercih edilmiştir. Karma yöntem kullanılan çalışmalarda 2019 ve 2020 yılları sıralı desenin en sık kullanıldığı yıllardır. Ayrıca 2017 ve 2021 yılları karma desenin fazla tercih edildiği yıllar olarak öne çıkıyor. Nicel araştırma yöntemleri incelendiğinde, 2018 yılında en yaygın desen olan tarama modeliyle yapılan araştırmaların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Ancak 2023 yılı dışında birbirine yakın dağılımlar gösterdiği söylenebilir. Bulgular, tek veri toplama aracı kullanılan çalışmaların

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	------------------------------------	----------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------------

çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Bu durum da hizmet içi eğitimlerin değerlendirilmesinde metodolojik bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir.

Çalışma grubunun yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2017 ve 2021 yılları arasında öğretmenlerden oluşan çalışmaların en yoğun olduğu görülmektedir. Çalışmaların 2023 yılı haricinde genel olarak artış eğilimli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, 2019 yılının, katılımcıların akademisyenlerden oluştuğu araştırmalara göre az da olsa öne çıktığı söylenebilir. 2018 yılında hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik bir eğilim bunun nedeni olabilir. Özellikle 2023 yılında öğretmenlere yönelik çalışmalar haricinde, yöneticiler, öğretmenler ve akademisyenler ayrı ayrı veya karma olarak katıldığı çok sayıda çalışma yayınlanmamış olması üzerinde durulması gereken bir durumdur. Eğitimde önemli bir rol oynayan akademisyenler için daha fazla çalışma yapılmalıdır.

Avalos'un (2011) öğrenme topluluğu perspektifinden hareketle, öğretmenlerin mesleki gelişiminin sosyal etkileşim içinde gerçekleştiği düşünüldüğünde, sadece öğretmenlere odaklanan çalışmaların sınırlılıkları olabilir. Çalışma gruplarının dağılımı incelendiğinde, diğer paydaşlarla etkileşimli çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu durum, öğrenme topluluğu perspektifine göre hizmet içi eğitimlerin etkililiğini sınırlayabilir.

Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları genel olarak kullanılan tek veri toplama aracı (anket ve görüşme) ve iki farklı tür (anket-görüşme) veri toplama araçları sıklıkla tercih edilmesiyle birlikte çalışma yıllarına göre dengeli bir dağılım gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte 2019 yılı, üç veri toplama aracının (anket, görüşme ve diğer) en çok tercih edildiği yıl olsa da, özellikle son yıllarda çok az çalışmada tercih edilmiştir. Fakat eğitim ve teknolojiye sürekli gelişmeler göz önüne alındığında, daha yüksek kaliteli çalışmaların yapılabilmesi için birden fazla veri kaynağı kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmalardan elde edilen sonuçlar yıllara göre incelendiğinde, 2023 yılı haricinde hizmet içi eğitimle ilgili olumlu sonuçlar üreten çalışmaların sayısının düzenli olarak arttığı görülüyor. Elde edilen bulgular doğrultusunda olumlu sonuçlar gösteren çalışmalarda 2022 yılı en yüksek seviyededir. Ancak ortaya konan sonuçlar, 2023 yılında hizmet içi eğitimle ilgili çalışmaların diğer yıllara göre daha az olduğunu gösteriyor. Bununla birlikte çalışma sayısı az olsa da çoğu olumlu

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------------	----------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------------

çıkacağı görülmektedir. Ayrıca, 2017-2021 yılları arasında olumlu sonuçlar daha fazla olsa da, buna paralel olarak olumsuz sonuçlarında oldukça fazla yıllar olarak göze çarpmaktadır. Bu, bu yıllarda konuyla ilgili daha fazla çalışma yapılmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Gökyer'in (2012) çalışması, Türkiye'de hizmet içi eğitim programlarının içerik, süreç ve değerlendirme açısından sorunlar taşıdığını belirlemiştir. Bu bulgu, çalışmamızda tespit edilen eğitimin yetersizliğine ilişkin olumsuz sonuçların yüksek oranını açıklamaktadır. Benzer şekilde, Yüksel ve Kösterelioğlu'nun (2023) çalışmasında da öğretmenler verilen eğitimi yeterli bulmuştur. Bu da bulgularımızdaki olumlu sonuçların varlığıyla tutarlıdır.

Timperley ve diğerlerinin (2007) etkili mesleki gelişim çerçevesine göre, mesleki gelişim programları öğretmenlerin ihtiyaçlarına yanıt vermeli ve uzun süreli olmalıdır. Bulgularımız, hizmet içi eğitimlerin yeterliliğine ilişkin olumsuz sonuçların yüksek olduğunu göstermektedir, bu da Timperley'in çerçevesinde belirtilen etkili mesleki gelişim ilkelerinin uygulanmadığını düşündürmektedir.

Uluslararası perspektiften bakıldığında, Darling-Hammond ve Lieberman'ın (2012) çalışmasında gösterildiği gibi, yüksek performanslı eğitim sistemlerinde öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine sürekli ve sistematik yaklaşımlar benimsenmiştir. Türkiye'deki hizmet içi eğitim uygulamaları, bu yüksek performanslı ülkelerdeki sürekli ve sistematik yaklaşımlarla karşılaştırıldığında farklılıklar göstermektedir. Bu karşılaştırma, çalışmada belirlenen eğitimin yetersizliğine ilişkin bulguları daha geniş bir bağlamda değerlendirmeye yardımcı olmaktadır.

Bu sistematik derleme çalışması, Türk Eğitim Sistemi'nde öğretmenlerin hizmet içi mesleki gelişimlerine yönelik 2013-2023 yılları arasında yapılan 270 çalışmanın analizi sonucunda önemli bulgular ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları, hizmet içi eğitim çalışmalarının 2017-2019 yılları arasında yoğunlaştığını, program geliştirme ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesinin en çok çalışılan konular olduğunu göstermiştir. Metodolojik açıdan durum çalışması deseninin yaygın olarak kullanıldığı, çalışma gruplarında öğretmenlerin tercih edildiği ve anket ile görüşme tekniklerinin veri toplama araçları olarak öne çıktığı tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları, hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlamasına rağmen, eğitim programlarının yetersiz bulunduğunu ortaya koymuştur. Uluslararası karşılaştırmalar ve teorik çerçeveler ışığında,

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Türkiye'de öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde öğrenme topluluğu yaklaşımı, yetkinlik temelli ve ihtiyaç odaklı modellerin öne çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda, alan odaklı eğitimlerin artırılması, çalışmalara akademisyen ve yöneticilerin dahil edilmesi, öğretmenlerin gerçek ihtiyaçlarına yanıt veren uzun süreli ve sistematik mesleki gelişim programlarının tasarlanması önerilmektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, çoklu veri kaynaklarının kullanılması, farklı paydaşlarla etkileşimli çalışmaların artırılması ve karma yöntem desenlerinin tercih edilmesi, hizmet içi eğitimlerin etkililiğinin daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler şöyle sıralanabilir:

1. Branşlara göre yapılan çalışmaların dağılımları incelendiğinde, genel alanlardaki çalışmaların fazla olduğu, ancak belirli alanlardaki çalışmaların az olduğu görülmektedir. Bu nedenle daha fazla branş çalışması, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine daha fazla katkıda bulunabilir.
2. İncelenen çalışmalarda akademisyen ve yöneticilerin hizmet içi eğitim hakkındaki görüşlerini belirlemek için çok az araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda, yöneticiler ve akademisyenlere yönelik çalışmaların artırılması hizmet içi eğitimin kalitesini artırabilir.
3. Çalışmalar amaçlarına göre ele alındığında, program geliştirme sürecinin incelenmesine ve görüşlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar fazla olsa da öğretmenlerin çeşitli yeterliliklerine yönelik çalışma sayısı düşüktür. Bu bağlamda, öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutum, yeterlilik ve algılarına ilişkin daha fazla araştırma yapılabilir.
4. Hizmet içi eğitimler için çalışma konuları genişletilebilir. Öğrencilere daha iyi eğitim verilmesi için, özellikle öğretim modellerine, stratejilere ve yöntemlere ilişkin daha fazla çalışma yapılabilir.
5. Çalışmalarda nitel yöntemlerin daha fazla tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Hizmet içi eğitim araştırmalarında metodolojik çeşitlilik için nicel ve karma araştırma yöntemlerinin yanı sıra, veri analizi aşamasında da nicel analiz tekniklerinin daha fazla kullanılması önerilmektedir.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

6. Çalışmalarda katılımcı olarak öğretmenler çoğunlukla tercih edilmiş, ancak eğitimde önemli rol oynayan akademisyen ve yöneticilerin katılımı sınırlı kalmıştır. Bu bağlamda, akademisyen ve yöneticileri kapsayan daha fazla araştırma yürütülmelidir.
7. Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının sayısı artırılabilir. Böylece veri çeşitliliği sağlanabilir.
8. Hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesinde öğrenme topluluğu yaklaşımı gibi teorik çerçeveler daha fazla kullanılabilir.

Bu öneriler doğrultusunda, öğretmenlerin hizmet içi mesleki gelişimlerine yönelik yapılacak çalışmaların daha kapsamlı, kapsayıcı ve uluslararası standartlara uygun olması, Türk Eğitim Sistemi'nin kalitesinin artırılmasına ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağlayabilir. Öğretmenlerin sürekli gelişimi, eğitim sisteminin iyileştirilmesinde ve öğrenci başarısının artırılmasında kilit rol oynamaya devam edecektir.

Kaynaklar

- Avalos, B. (2011). Teacher professional development in teaching and teacher education over ten year. *Teaching and Teacher Education*, 27(1), 10-20. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2010.08.007>
- Baştürk, R. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitime yönelik algı ve beklentilerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 96-107. <https://doi.org/10.17679/iuefd.16380134>
- Boydak Özcan, M., Şener, G., & Polat, H. (2014). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 167-180. <https://doi.org/10.12780/uusbd401>
- Büyükbay, N. & Akgün, M. (1995). Geliştirilen bir seminer programının uygulanması ve sonuçları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 507-514. <https://doi.org/10.14527/9786053644309.09>
- Büyüköztürk Ş., Çakmak E. K., Akgün E., Karadeniz Ş. & Demirel F. (2008) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 23.Baskı, ISBN: 9-9449-1928-4, Pegem Akademi, Ankara, 346 s. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Darling-Hammond, L., & Lieberman, A. (2012). Teacher education around the world changing policies and practices. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203817551>

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

- DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., Many, T. W., & Mattos, M. (2016). *Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work* (3rd ed.). Solution Tree Press.
- Flores, M. A., & Swennen, A. (2020). The COVID-19 pandemic and its effects on teacher education. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 453-456.
<https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1824253>
- Gökyer, N. (2012). Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve öncelikli ihtiyaç duydukları konular. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 162(162).
<https://doi.org/10.20296/tsad.76366>
- Gültekin, M., Aktay, E. G., & Gültekin, I. (2018). İlköğretimde mesleki çalışma (seminer) dönemi uygulamaları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 482-513.
<https://doi.org/10.18039/ajesi.454646>
- Hasa, (2017). Difference between literature review and systematic review. Erişim adresi:
<https://pediaa.com/difference-between-literature-review-and-systematic-review/>
<https://doi.org/10.4135/9781529685916>
- Hord, S. M., & Sommers, W. A. (2008). *Leading professional learning communities: Voices from research and practice*. Corwin Press.
- Kitchenham, B. (2004). Procedures for performing systematic reviews. *Keele, UK, Keele University*, 33(2004), 1-26.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=29890a936639862f45cb9a987dd599dce9759bf5>
- López-Martín, E., Gutiérrez-de-Rozas, B., González-Benito, A. M., & Expósito-Casas, E. (2023). Why do teachers matter? A meta-analytic review of how teacher characteristics and competencies affect students' academic achievement. *International Journal of Educational Research*, 120, 102199. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2023.102199>
- Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard educational review*, 62(3), 279-301. <https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Uzaktan eğitim projesi genelgesi*.
<http://hedb.meb.gov.tr/genelge/uzak.htm>
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2021). 2021 yılı birim faaliyet raporu. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_03/23114309_2021_YILI_BYRYM_FAALYYET_RAPORU_OYGGM.pdf

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	---	----------------------	--------------	-------------	-------------	-----------------

MEB. (2021). Mesleki çalışma programı. Milli Eğitim Bakanlığı.

https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_02/02174829_Mesleki_CalYYma_Program_Y.pdf

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G. & Prisma Group. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement, *Physical therapy*, 89(9), 873-880. <https://doi.org/10.1093/ptj/89.9.873>

OECD. (2019). *TALIS 2018 results (Volume I): Teachers and school leaders as lifelong learners*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en>

Orkun, M. A., & Bayırlı, A. (2019). Öğrenme stratejileri ve öğretimi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 64-74. <https://doi.org/10.47155/mamusbdd.1530398>

Özdemir, İ. (2002). *Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özer, M. (2020). *Mesleki eğitimde paradigma değişimi, Türkiye'nin mesleki eğitim ile imtihanı*. (Vol. 1). TC Maltepe Üniversitesi. <https://doi.org/10.17152/gefad.752523>

Saracaloğlu, A. S., Çırakoğlu, M., & Akay, Y. (2016). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin mesleki çalışma sürecine ilişkin görüşlerinin metaforlar yoluyla incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2). <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2016.16.2-5000194945>

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Educational Change*, 7(4), 221-258. <https://doi.org/10.1007/s10833-006-0001-8>

Şahin, H., & Akinci, M. (2020). Research trends towards teachers'in-service training. *MOJES: Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 35-50. <https://ajba.um.edu.my/index.php/MOJES/article/view/24644/11757>

Taymaz, A. H. (1997). *Hizmet içi eğitim: Kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:94 Ankara. https://doi.org/10.1501/egifak_0000001428

Timperley, H., Wilson, A., Barrar, H., & Fung, I. (2007). *Teacher Professional Learning and Development: Best Evidence Synthesis Iteration*. New Zealand Ministry of Education.

Uçar, R. (2005). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin meb hizmet içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri (Van ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

<https://doi.org/10.17755/esosder.768544>

Vescio, V., Ross, D., & Adams, A. (2008). A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 80-91. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2007.01.004>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, R., & Kösterelioglu, İ. (2023). Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanma yeterliklerinin artırılması: hizmet içi eğitim etkinlik programının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi. *Journal of Individual Differences in Education*, 5(2), 63-74. <https://doi.org/10.47156/jide.1351138>

Extended Abstract

Introduction

To address contemporary educational requirements, enhanced quality educational opportunities must be established. Within this framework, making the educational process more effective necessitates that students develop creative thinking capabilities and adaptability to changes and developments (Özdemir, 2002). In today's rapidly evolving world, establishing a high-quality education system with well-prepared teachers is crucial for national progress. Researches (Güntekin et al., 2018; López-Martín vd., 2023; Saracaloğlu, Çırakoğlu & Akay, 2016) demonstrate that teachers play a significant role in enhancing educational quality. To fulfill their responsibilities effectively, teachers need continuous professional development beyond their pre-service training.

In-service training addresses gaps in educators' initial professional preparation and helps them keep pace with educational changes and developments (Taymaz, 1997). Regular in-service training enables teachers to adapt to contemporary changes and transfer new knowledge to their institutions. The Turkish Ministry of National Education (MoNE) provides professional development through in-service training, courses, and seminars (Saracaloğlu et al., 2016). These are regulated by National Education Basic Law No. 1739 and the Decree-Law No. 652 on the Organization and Duties of the Ministry of National Education.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

The 2017 Teacher Strategy Document prepared by MoNE emphasizes both personal and professional development of teachers, including regular assessment of development needs and establishment of a performance evaluation system. However, research indicates that current practices fail to meet teachers' expectations and intended goals (Baştürk, 2012; Boydok-Özan, Şener & Polat, 2014).

This study aims to systematically analyze academic research on in-service professional development of teachers in Turkish public schools between 2013-2023. The main research question is: "What is the general trend of academic studies conducted in Turkey between 2013-2023 on teachers' in-service training in the Turkish Education System according to study years?" The study addresses six sub-problems examining how research aims, topics, methods, study groups, data collection tools, and results are distributed across these years.

Method

This research employs a systematic review methodology, following Kitchenham's (2004) framework. Data sources included 69 doctoral dissertations, 134 master's theses, and 67 articles accessed through the National Thesis Center of Higher Education and Dergipark databases between September 3 and November 10, 2023. The study was limited to works published between 2013-2023 due to the increasing volume and diversity of research in this field.

Initial database searches using keywords "in-service training" and "teacher" yielded 680 graduate studies and 38 articles. An additional search using "hizmet içi eğitim" or "in-service training" produced 117 more articles. After applying inclusion and exclusion criteria, the final sample consisted of 69 doctoral dissertations, 134 master's theses, and 67 articles. The PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) flow diagram was used to document the selection process.

Data were collected using a publication classification form validated by expert opinion, which included fields for study code, type, title, author, year, purpose, subject, method, research models, study group, data collection tools, and results. Content analysis was used to analyze the data, organizing similar information under specific themes to facilitate understanding. Results were presented using frequency (f) and percentage (%) values in tables with interpretations.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Findings

The findings revealed that the most frequently studied topics were program development processes (f=141) and determining teachers' opinions (f=107), while studies on teachers' various competency levels were least common (f=22). The year 2019 had the highest number of studies (f=43, 15.9%), particularly focusing on general topics (f=26, 9.6%). Technology-related studies showed a relatively balanced distribution across years, with the most research conducted in 2017 (f=6, 2.2%).

Regarding research methods, case studies were the most preferred design, especially in 2019 (f=13, 4.8%). The survey design was the most commonly used quantitative method, particularly in 2018 (f=10, 3.7%). Sequential research design dominated mixed method studies, with the highest number in 2019 (f=9, 3.3%).

Teachers constituted the largest study group (f=187, 69.3%), with 2019, 2021, and 2022 each having 25 teacher-focused studies (9.3%). Academic participants were featured in much fewer studies (f=29, 10.7%), with 2019 showing the highest number (f=11, 4.1%).

Questionnaires (f=63, 23.3%) and interviews (f=56, 20.7%) were the most frequently used single data collection tools. Studies using two data collection tools (f=80) showed an increasing trend from 2017 to 2023, similar to single-tool studies (f=127).

Regarding results, most studies reported negative findings about the adequacy of in-service training (f=77, 28.5%), especially in 2019 (f=14, 5.2%). However, positive findings about general views on in-service training were also significant (f=53, 19.6%). The year 2022 showed the highest number of studies with positive results (f=22), while 2019 had the most negative outcomes (f=24).

Conclusion, Discussion and Recommendations

The study identified several trends in research on teachers' in-service professional development. Between 2017-2019, there was an intensive focus on developing and evaluating in-service training programs, possibly influenced by the 2023 Education Vision announced in 2018. The highest number of studies collecting teacher opinions occurred in 2019, suggesting an interest in teacher perspectives regarding changes in the education vision.

A significant decline in program development and evaluation studies was observed after 2019, while studies on determining educational needs increased. General topic studies showed a declining trend in recent years, despite a significant increase in 2017. Technology-related research maintained a relatively consistent distribution across years, with no studies in 2013 but the highest number in 2017.

Qualitative case studies were particularly popular in 2019, while quantitative survey models were most common in 2018. Teacher-focused studies showed an increasing trend between 2017-2021, with 2023 showing a notable decline. Single data collection tools (questionnaires and interviews) and two-tool combinations were consistently preferred across years.

Results analysis revealed an increasing number of studies with positive outcomes regarding in-service training until 2022, followed by a decline in 2023. Studies producing negative results were particularly high between 2017-2021, possibly due to the overall higher number of studies during this period.

Based on the findings, several recommendations are proposed:

- 1) Studies show an overemphasis on general areas while subject-specific research remains limited. More subject-specific studies could better contribute to teachers' professional development.
- 2) Limited research exists on academics' and administrators' views regarding in-service training. Increasing studies targeting these stakeholders could enhance training quality.
- 3) While studies on program development and opinion gathering are abundant, research on teachers' competencies remains insufficient. More research on teachers' attitudes, competencies, and perceptions toward in-service training is needed.
- 4) Research topics for in-service training should be expanded, particularly focusing on instructional models, strategies, and methods to improve student education.
- 5) Qualitative methods were predominantly preferred in studies. For methodological diversity, increased use of quantitative and mixed methods, along with quantitative analysis techniques, is recommended.

	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi MAKÜ-EBED	e-ISSN: 2146-6467	Yıl: 2025	Cilt: 13	Sayı: 16	Sayfa: 22-51
--	--	------------------------------	----------------------	---------------------	---------------------	-------------------------

6) Teachers were the primary participants, while academics and administrators remained underrepresented. Future research should include these key educational stakeholders.

7) The number of data collection tools used in studies should be increased to ensure data diversity.

9) Theoretical frameworks such as learning community approaches should be utilized more in developing and evaluating in-service training programs.

These recommendations aim to enhance the quality and effectiveness of in-service professional development for teachers in the Turkish Education System, ultimately contributing to improved educational outcomes.